

جرم زدایی از استعمال مواد مخدر

(در حقوق ایران و اروپا)

مؤلف:

زریں صدق

۱۳۹۹

- سرشناسه : صدق، ن. ن. ۱۲ -
- عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام
Iran, Laws, etc
- عنوان و نام پدیدآور : اروپا، قوانین و احکام
Europe, Laws, Etc
- عنوان و نام پدیدآور : جرم‌زدایی از استعمال مواد مخدر در ایران و اروپا (مؤلف
زرین صدقی،
تهران: مهرکلام، ۱۳۹۹.
- مشخصات نشر : ۱۳۸ ص.
مشخصات ظاهری : ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۶-۴۴-۳ شابک
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۳۵]-۱۳۸، همچنین به صورت: زرین صدقی،
- موضوع : مواد مخدر - قوانین و مقررات کیفری -- ایران
- موضوع : Narcotic laws -- *Criminal provision -- iran
- موضوع : مواد مخدر -- قوانین و مقررات کیفری -- کشورهای عضو
اتحادیه اروپا
- موضوع : Narcotic laws - Criminal provision - European Union
countries
- موضوع : حقوق تطبیقی
- موضوع : Comparative law
- رده بندی کنگره : KM۴۴۰۴
- رده بندی دیویی : ۳۴۵/۵۵۰۲۷۷
- شماره کتابشناسی ملی : ۶۲۳۹۱۸۵

دفتر مرکزی: تهران، میدان اسدرب، خیابان منیری جاوید، پلاک ۷۴

شماره تماس: ۶۴۶۳۲۴۵

www.mehrekalam.ir

جرم زدایی از استعمال مواد مخدر (در حقوق ایران و اروپا)

مؤلف: زرین صدقی

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۵۰ نسخه

چاپ: غزال

صفحه‌آرایی: بنیامین غفاری

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به انتشارات مهرکلام است.

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۶-۴۴-۳

فهرست مطالب

۱۱	 مقدمه
۱۳	 فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۳	 مبحث اول: مواد مخدر
۱۴	 گفتار اول: مفهوم شناسی مواد مخدر
۱۶	 گفتار دوم: آثار مواد مخدر در تحقق یا عدم تحقق مسئولیت کیفری
۱۷	 بند اول: مسلوب الارادگی
۱۸	 بند دوم: استعمال مواد مخدر در لایحه و قانون
۱۹	 مبحث دوم: مفهوم شناسی جرم و جرم ساسی
۲۱	 گفتار اول: تعریف‌های قانونی و جامعه‌شناختی جرم
۲۵	 گفتار دوم: ساخت‌ها و معانی تاریخی جرم
۲۹	 گفتار سوم: جرم در منظر جرم‌شناسان
۳۱	 مبحث سوم: مجرم
۳۱	 مبحث چهارم: فلسفه و مفهوم شناسی مجازات
۳۳	 گفتار اول: فلسفه مجازات
۳۴	 گفتار دوم: تعریف مجازات
۳۵	 بند اول: تعریف مجازات در حقوق اسلام
۳۵	 بند دوم: تعریف مجازات در حقوق عرفی
۳۹	 فصل دوم: سیاست جنایی اتحادیه اروپا در خصوص مواد مخدر
۳۹	 مبحث اول: سیاست جنایی

- گفتار اول: سیاست جنایی و اقدامات پیش گیرنده ۴۳
- گفتار دوم: مقامهای مسئول سیاست جنایی ۴۳
- بند اول: مقام تقنینی ۴۴
- بند دوم: مقام اجرایی ۴۴
- بند سوم: مقام قضایی ۴۵
- مبحث دوم: سیاست جنایی اتحادیه اروپا در خصوص مواد مخدر ۴۶
- گفتار اول: سیاستهای بین المللی در مبارزه با مواد مخدر ۴۷
- گفتار دوم: تمرکز بر سیاست فعلی اروپا در مبارزه با مواد مخدر ۴۸
- گفتار سوم: مواد مخدر در کشورهای هلند و انگلیس و تبعیت آن از قواعد اتحادیه اروپا ۵۰
- بند اول: تحلیل وضعیت سیاست جنایی در خصوص استعمال مواد مخدر ۵۱
- بند دوم: سیاست جنایی قضایی مرتبط با مواد مخدر ۵۴
- مبحث سوم: تحلیل سیاست جنایی اتحادیه اروپا و اقدامات در خصوص مصرف مواد مخدر ۶۰
- گفتار اول: وضعیت اتحادیه اروپا در خصوص مواد مخدر ۶۰
- بند اول: قاچاق مواد مخدر ۶۱
- بند دوم: مصرف مواد مخدر ۶۱
- بند سوم: در دسترس بودن مواد مخدر ۶۲
- گفتار دوم: معضلات مواد مخدر در اتحادیه اروپا و برنامه‌های اقدام ۶۲
- بند اول: هروئین ۶۳
- بند دوم: کوکائین ۶۴
- بند سوم: حشیش ۶۵
- بند چهارم: داروهای جدید روانگردان ۶۷
- گفتار سوم: مبانی جرم زدایی از مصرف مواد مخدر در اروپا ۶۸
- گفتار چهارم: اقدامات جدید اتحادیه اروپا ۶۹
- فصل سوم: مبنا و مصادیق پیامدهای جرم زدایی در اتحادیه اروپا ۷۱
- مبحث اول: سیاست مبارزه با مواد مخدر در سطوح سازمان ملل متحد و اتحادیه اروپا ۷۱

گفتار اول: مشاهدات در مورد اثر بخشی رویکردهای سیاست مواد مخدر در سطح	
بین‌المللی	۷۳
بند اول: اهداف مختلف سیاست مبارزه با مواد مخدر در سطح کشورهای عضو و تأثیر	
محدود سیاست‌ها در مورد تقاضا و عرضه مواد مخدر	۷۵
بند دوم: مشاهدات در مورد سیاست‌های مربوط به سمت تقاضا	۷۶
بند سوم: مشاهدات در مورد همکاری	۷۷
بند چهارم: توصیه‌ها و پیشنهادات درباره سیاست‌های مواد مخدر در اتحادیه اروپا	۷۸
بند پنجم: تقویت پایگاه اطلاعاتی در مورد اثر بخشی مداخلات اجرای قانون	۷۹
گفتار دوم: سیستم قضایی و سیاست اتحادیه اروپا	۷۹
بند اول: زمینه	۷۹
بند دوم: موسسات سازش‌های اتحادیه اروپا در زمینه‌های سیاست‌های مواد مخدر	۸۱
بند سوم: چارچوب قانونی در سیاست مبارزه با مواد مخدر	۸۳
گفتار سوم: استراتژی مبارزه با مواد مخدر در اتحادیه اروپا	۸۵
مبحث دوم: بررسی سیستم اروپایی	۸۸
فصل چهارم: امکان سنجی پیاده سازی سیاست جنایی اتحادیه اروپا در	
خصوص استعمال مواد مخدر در حقوق ایران	۹۵
مبحث اول: تاریخچه تحولات مبارزه با مواد مخدر در قوه و قوانین ایران	۹۵
مبحث دوم: سیاست جنایی در قبال مصرف مواد مخدر قبل از انقلاب	۹۷
گفتار اول: دوره اول قانونگذاری از سال ۱۲۸۹ تا ۱۳۳۳	۹۷
بند اول: قانون تحدید تریاک	۹۸
بند دوم: ماده ۲۷۵ قانون مجازات عمومی	۹۹
بند سوم: قانون انحصار دولتی تریاک	۱۰۰
بند چهارم: قانون اصلاح قانون انحصار دولتی تریاک	۱۰۲
گفتار دوم: دوره دوم قانونگذاری از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۴۷	۱۰۳
بند اول: قانون منع کشت خشخاش و استعمال تریاک	۱۰۴
بند دوم: قانون راجع به اصلاح قانون منع کشت خشخاش و استعمال تریاک	۱۰۵

- بند سوم: قانون اجازه کشت محدود خشخاش مصوب ۱۳۴۷..... ۱۰۵
- مبحث سوم: سیر تحولات قوانین کیفری در زمینه مواد مخدر پس از انقلاب و رعایت
قواعد اتحادیه اروپا در خصوص مسامحه کیفری..... ۱۰۶
- گفتار اول: دوران تشدید..... ۱۰۷
- گفتار دوم: دوران مسامحه..... ۱۰۹
- بند اول: قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب مجمع
تشخیص مصاحبت نظام..... ۱۱۰
- بند دوم: قانون اصلاح مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۸۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام..... ۱۱۱
- مبحث چهارم: سیاست تشدید در مبارزه با مواد مخدر..... ۱۱۳
- گفتار اول: پولشویی و درآمد غیر قانونی حاصل از مواد مخدر..... ۱۱۶
- گفتار دوم: تحولات نظری و علمی در عرصه مبارزه با مواد مخدر..... ۱۱۷
- بند اول: سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر..... ۱۱۹
- بند دوم: راهبردهای روابط بین الملل و همکاری‌های منطقه‌ای..... ۱۲۱
- فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات..... ۱۲۵
- نتیجه گیری..... ۱۲۵
- منابع و مراجع..... ۱۳۵

مقدمه

در اوضاع کنونی، بروز تعارض و مشکلات عدیده مواد مخدر باعث مشکلاتی در حوزه اتحادیه اروپا و ایران شده است. اعتیاد به مواد مخدر امروزه یکی از معضلات اساسی زندگی بشری به شمار می‌رود. نزدیک به یک قرن است که جامعه بشری در سطحی گسترده مصمم به چاره‌اندیشی اساسی در مورد این معضل شده است.

در سیستم قضایی ایران به دلیل مختلف از جمله استفاده بی‌ضابطه و بی‌رویه از نهادهای عفو و تخفیف مجازات، عدم تمایل بسیاری از قضات به اجرای مجازات‌های شدید، کندی سرعت دادرسی‌های کیفی، تا حد زیادی اصول حتمیت و قطعیت مجازات‌ها متزلزل گردیده است.

این پژوهش سعی بر آن دارد تا بررسی پیامدهای جرم‌زدایی از استعمال مواد مخدر در حوزه اتحادیه اروپا و امکان سنجی در حقوق ایران را مورد ارزیابی قرار دهد و با توجه به نقش آن راه کارهایی را به منظور ایجاد بسترهای لازم برای استفاده از این رویکرد و رفع چالش‌های پیش رو ارائه دهد.

جرم‌انگاری توأم با ضمانت اجراهای کیفری و اجرایی شدید، رهیافت اصلی در نظام تقنینی و قضایی کشور می‌باشد.

در مورد جهش‌های مبارزه با مواد مخدر در قانون می‌توان سیر تقنینی ایران را به دو دوره قبل و بعد انقلاب اسلامی تقسیم کرد که قانون‌گذاری در زمینه مواد مخدر، تحولات و فراز و فرودهای مختلفی پشت سر گذاشته است.

در خصوص نتایج و تاثیر جرم زدایی بر میزان شیوع مصرف این ماده مخدر، به ندرت می‌توان گفت که پایش دقیقی در هر یک از کشورها انجام شده است. از سویی دیگر، مقابله با استعمال مواد مخدر در جهان و به طور خاص در اتحادیه اروپا نیز با اغماض کیفری مواجه بوده و جرم زدایی گردیده است که موضوع ریشه در اسناد بین‌المللی دارد.

در حقیقت می‌توان بیان کرد که در مورد مبانی و مصادیق پیامدهای جرم زدایی از استعمال مواد مخدر در حوزه اتحادیه اروپا و ایران اتفاق نظر وجود ندارد. جرم زدایی در واقع ملغی شدن مجازات‌های کیفری است که تا به حال در برخی کشورها برای مصرف مواد مخدر وجود داشته است.

مهم‌ترین رویکردی که مورد توجه اتحادیه اروپا قرار گرفته است، تدوین برنامه و سیاست پیشگیری در میان افراد با قهر آمیز بر جنبه‌های مختلف مواد مخدر است. در این پژوهش که با شیوه‌های تحقیقی با ابزار کتابخانه‌ای انجام شده، تلاش شده است تا به واکاوی مبانی و مصادیق پیامدهای جرم زدایی از استعمال مواد مخدر در حوزه اتحادیه اروپا و امکان سنجی در حقوق ایران پرداخته شود.

با توجه به مطالعات انجام شده مشخص شد که علی‌رغم برخی سیاست‌گذاری‌های اعمال شده، تلاش‌هایی که در ایران صورت گرفته است، در اکثر موارد به لحاظ ضعف در تخصص‌گرایی، شواهد نظام‌مند در دسترس نمی‌باشد که همین امر سبب بروز مشکل شده است.